

213

RALIK 2011

ODTÜ MEZUNLARI DERNEĞİ YAYINIDIR

ODTÜ'lüler

BÜLTENİ

ODTÜLÜLER BÜLTENİ
ARALIK 2011

Dernek Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Himmet ŞAHİN (EDS'83)

Yayın Kurulu
Tülay ÜNLÜEVCEK (PSY'83)
Şule ŞAHİN (PSY'85)
Melda TANRIKULU (CRP'06)
Emrah DELİKAN (CE'06)
Günay BULUT (ADM'85)
Hilmi GÜVEN (EE'83)
Melih VURKIR (OR/STAT'83)
Erkan ÖZMACUN (EE'87)

Yayın ve Reklam Sorumlusu
Aysun BÜYÜKCENGİZ
yayin@odtumd.org.tr

Grafik, Tasarım ve Baskı
AJANS-TÜRK BASIN VE BASIM A.Ş.
İstanbul Yolu 7. km. No: 24 Batıkent/Ankara
Tel: 0312 278 08 24
Baskı Tarihi: 10.12.2011

ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu
Himmet Şahin (EDS'83), Başkan
Taylan Ulaş Evcimen (CE'02), Başkan Yrd.
Melda Tanrikulu (CP'06), Başkan Yard.
Baki Arslan (CE'89), Yazman
Erdem Tüzün (ADM'82), Sayman
Kamil Kancıoğlu (Me'87)
Burcu Dikmen (CHE'98)

Ödentileriniz İçin
T. İş Bankası, ODTÜ Şubesi
TR 81 0006 4000 0014 2290 52 86 42
Garanti Bankası Maltepe Şubesi
TR92 0006 2000 1140 0006 2011 60

Burs ve Yardımlar Fonu
T. İş Bankası, ODTÜ Şubesi
TR 81 0006 4000 0014 2290 59 (TL)
TR 80 0006 4000 0024 2293 2824 08 (EUR)
TR 81 0006 4000 0024 2293 1651 17 (USD)
Garanti Bankası Maltepe Şubesi
TR92 0006 2000 1140 0006 2995 35 (TL)

Yönetim Yeri
ODTÜ Mezunları Derneği
Vişnelik Tesisi
1540 Sk. No: 58 100. Yıl, 06530, Ankara
Tel: (312) 286 79 79
Faks: (312) 287 75 00
E-posta: odtumd@odtumd.org.tr
www.odtumd.org.tr

Dosya Konusu
Arkeoloji

Kapak Fotoğrafı
Emre Durmaz

Yerel Süreli Yayın
ISSN 1303-7390

ODTÜ Mezunları Derneği aylık yayın organıdır.
ODTÜ'lüler Bülteni her ay 5750 adet basılmakta
ve Dernek üyelerine ücretsiz gönderilmektedir.

İmzalı yazılardaki görüş ve düşünceler yazarlarına
ait olup, ODTÜ Mezunları Derneği'ni ve ODTÜ'lüler
Bülteni'ni sorumlu kılmaz. Yayımlanan yazılar ve
fotoğraflar, Derneğin ve yazarların izni olmadan
kullanılamaz.

içindekiler

4

Dernekten

ODTÜ Mezunları Anıtkabir'deydi

Fotoğraf Atölyesi 3. Kur Sergisi

Bağbozumu Gezisi

Zekai Tunca Vişnelik'teydi

Nuri Bilge Ceylan Sineması ve "Uzak"

"Hocam Bu Ay Yine Buluşuyoruz" Etkinliğinde "Anayasa"

Konusu Ele Alındı

Türkiye Ortadoğu'da Nereye Koşuyor?

"Bin Yıl Sonra Döndüğümde Orada Ol"

Burs Komitesi'nden

Vişnelik Muffağından

20

Bu Ay Vişnelik

22

Burayı Görmüş müydünüz?

Sanat Atölyesi

26

Spor

OMD. Athletics Spor Merkezi Etkinlik Ajandası

28

Teknoloji

Fotoğraf Paylaşımı ve Organizasyonu

29

Dosya

Türkiye'deki İlk Arkeolojik Çalışmalar

Limantepe Sualtı Kazıları

Arkeolojik Kazı Süreci

Antik Anadolu'nun İlkleri

Türkiye'de Kültürel Miras ve Korunması

40

Kavramlar

Antika

41

ODTÜ'den Bir Köşe

Taşların Dili Olsa Da Çinici'yi Anlatsa

42

Hocam İnecek var

Kızılcahamam

44

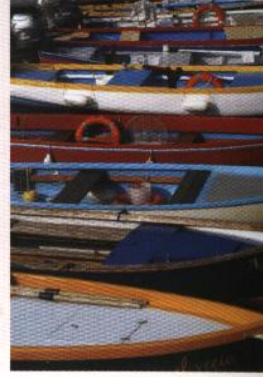
Kitaplar Arasında

Yazma Duygusu

Gezinin Poetikası

48

Çizgiyle

ibrahim berksoy
GEZİNİN
POETİKASI
çalışmaların dan zira de jenerasyon

“İnternette küçük bir dünya turu, müzelerde "sanat gezileri", "ayıkla okuyucu" hitamından oluşan Powerpoint sunumları, ses ve görüntü akışları, masa üzerine yapılmış geziler, derinlik, fotoğraflar, kitaplar, bekarlar ve her bulduğumuz odadan çıkıp geçip bir yalculuğu, bedenimizi yapışkan bir geziye çıkarmayız bence yarıca-maldan başka bir iş yaramaz.

"Bedensiz gezinlik" in tabii tabii bir çorbadan ne farkı var ki? Kaldı ki orada parça bir yalı...

AYIN DOSYASI

ARKEOLOJİ

Antik Anadolu'nun İlkleri

Dr. Tulga Albustanlıoğlu

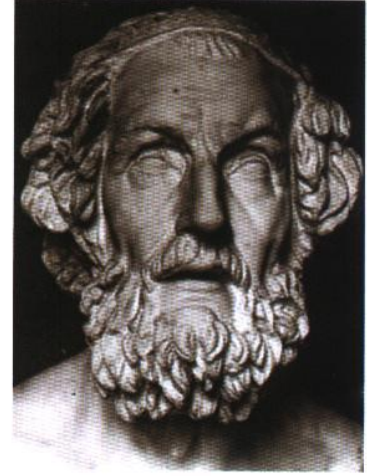
Arkeolog

Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Yüksekokulu

- Dünyanın en erken kent planı çizimi Konya-Çumra'da yer alan Çatalhöyük yerleşkesindedir. İ.Ö. 6200 yıllarına tarihlendirilen bu duvar freskinde aynı zamanda volkanik bir yanardağ olan Hasandağ volkan püskürtürken betimlenmiştir.
- Paleolitik dönemden Neolitik Döneme geçişi simgeleyen ve betimlemelerinde av, avcı veya savaş olmayan ve aile kavramını ön plana çıkaran ilk kaya resim örnekleri İ.Ö.9000 yıllarına tarihlendirilen Latmos (Beşparmak Dağları) eteklerindeki mağaralarda bulunmuştur. (Bafa Gölü Kıyısı-Kapıkırın)
- Dünyanın en eski tapınım alanı ve tapınakları yaklaşık olarak İ.Ö. 12.000 yıllarında Urfa'ya 20 km. uzaklıkta Göbeklitepe olarak adlandırılan alanda keşfedilmiştir. Bu tapınaklar zinciri dünya üzerinde karşılaşılan monolit taş bloklarla inşa edilmiş yegâne örneklerdir.
- Philadelphia, Paris, Antioch, Troy ve Europa gibi dünya üstünde yer alan günümüz şehirlerinin birçoğunun isminin kökleri Anadolu'ya aittir.
- Antik dönemin en ünlü ozanlarından biri olan Homeros, İzmir (Smyrna) doğumludur. Homeros batı edebiyatının en sevilen iki edebi eseri olan Troia (Truva) savaşının anlatıldığı İlyada ve daha sonra Troya'dan ayrılan Odysseus'un başından geçenleri anlatan yer aldığı Odysseia'nın da yazarıdır.

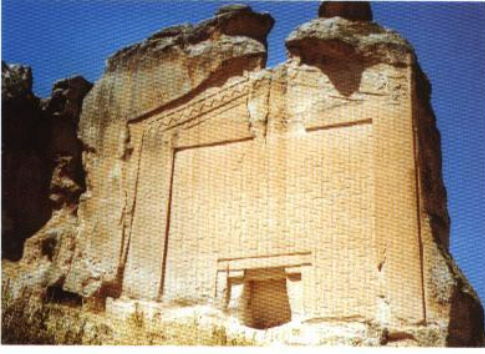

Göbeklitepe

Homeros

- Dünyanın ilk yazılı antlaşması olan "Kadeş" Hitit Kralı III. Hattusili ile Mısır firavnu II. Ramses arasında İ.Ö. 1285 yılında imza altına alınmıştır. Bu antlaşma o kadar önemlidir ki; bir örneği bugün New York'ta bulunan Birleşmiş Milletler binasının girişinde yer almaktadır.
- Dünya hukuk tarihinde "cezayı şahsileştiren" ve yaptığı kanunlarla tarihe geçen Telepinu önemli Hitit krallarındandır. Hititlerin yapmış olduğu kanunlar ve hukuk sistemi Roma Hukuku'na esin kaynağı olmuştur.
- Dünyanın en eski batığı günümüzden 3.300 yıl önce batmış bulunan Kaş yakınlarındaki Uluburun Batığı'dır. Bu batık bugün yine yeryüzünün en önemli sualtı arkeoloji müzelerinden biri olan Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmektedir. Geminin uzunluğu 15, genişliği 5 metre kadardı ve 20 ton kargosu bulunmaktaydı.
- Dünyanın en eski güzellik yarışması İda Dağı (Kaz Dağı) eteklerinde Paris'in hakemliğinde Aphrodite, Hera ve Athena arasında yapılmıştı.
- Antik dönemin bilinen ilk yol ağı Manisa yakınlarındaki Sart (Sart) başlayarak bugün İran'da bulunan dönemin büyük kralı Krallığı Perslerin önemli şehirlerinden Susa'ya ulaşıyordu. Bu yol ağı İ.Ö. 600 yıllarına tarihlendiriliyordu ve Kral Yolu olarak adlandırılıyordu.
- Dünya ticaret hayatında ilk defa ağırlığı ve şekli Krallığının kontrolünde bulunan "Para" ögesini ortaya koyan Lydia Uygarlığı'dır. Bu paralar elektrikten üretilmişlerdir. Lydia'nın bugün Manisa yakınlarındaki Sart (Sardes) kentini başşehir olarak inşa eden en önemli Anadolu uygarlıklarından birisidir.
- Hayvanları konuşturarak insanlara öğütler veren ve edebiyat'ta "Fabl" denilen türü ortaya koyan yazar Ezop (Aesop) Anadolu doğumludur.
- Tarihçi Herodot, Fizikçi Galen, Matematikçi Apollonius, Filozoflar Anaxagoras, Scopelianus, Kleanthes, Coğrafyacı Strabon ve bir çoğu Anadolu kökenlidir.
- İ.Ö.7-5.yüzyıllar arasında Miletus (Aydın-Söke-Balat); Thalimius, Anaximander, Anaximanes (Tabiat Filozofları), Hippodamus (Kent Plancısı) ve Hekateus (Coğrafyacı) doğduğu ve eser verdiği dönemin en ünlü kentleridir.
- Efsanelere konu olmuş Kral Midas bugün Ankara'nın ilçesi olan Polatlı'daki, Gordion-Yassıhöyük kentinin ve Friglerin kralıdır.

Midas Anıtı

- Büyük İskender'in hocası olan dönemin en ünlü filozofu Aristoteles, dönemin Atina'dan sonra en önemli filozof okulu olan, Çanakkale ili, Ayvacık ilçesi Behramkale köyünde bulunan Asos Antik Kenti'nde üç sene felsefe dersleri vermiştir.
- Büyük İskender ünlü seferine Troia (Truva)'dan başlamıştır. Büyük İskender'in Perslere karşı yapmış olduğu üç büyük savaşın iki tanesi Anadolu topraklarında yapılmıştır; Granikus (Çanakkale-Biga Çayı yakını) ve Issus (Hatay-Dörtyol).
- Büyük İskender'in ele geçiremediği iki kent Anadolu'da yer almaktadır: Termessos (Antalya-Güllük Dağı) ve Sagalassos (Burdur-Ağlasun).
- Antik dönemin iki önemli kütüphane binasından biri Pergamon (İzmir-Bergama) Antik Kenti'nde yer almaktadır. Diğeri ise Mısır'ın İskenderiye kentinde yer alan Alexandria Kütüphanesi'dir.

Askleion-Bergama

- Antik dönemin en ünlü tedavi merkezi Askleion, Pergamon antik kentinde yer almaktadır. Yine; antik dönemin en dik yamacına inşa edilmiş tiyatrosu da bu kentte bulunmaktadır.
- Alexandria ve Pergamon Kütüphanesi arasındaki rekabet o kadar büyüktü ki, Mısır Pergamon Kütüphanesi'ne o dönemin kitap basımı için gerekli hammadesini, yani papirüs kağıdının ihracatını yasaklayınca, Pergamon Kütüphanesi keçi veya koyun derisinden yapılan ve tarihe 'parşömen' kağıdı (Pergamon Kağıdı) olarak geçen kağıt türünü keşfetmişlerdir.
- Dünyanın Yedi Harikası'ndan ikisi Anadolu toprakları içinde yer almaktadır; bugün Muğla-Bodrum'da yer alan Mausoleum ve İzmir-Selçuk'da Ephesus Artemis Tapınağı.
- Julius Caesar dünyaca bilinen "Veni, Vidi, Vici" (Geldim, Gördüm, Yendim) sözünü İ.Ö.47 yılında Tokat'ın Zile ilçesinde söylemiştir.

- Antik dönemin en iyi korunmuş tiyatrosu Aspendos (Antalya) ve stadyumu Aphrodisias (Aydın-Karacasu) Anadolu'da yer alan yerleşimlerdir.

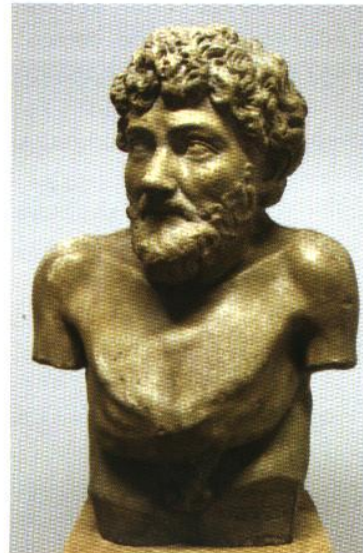

Aspendos

Aphrodisias Stadyumu

- Önemli Hıristiyan azizlerinden St.Paul, (Aziz Paul) ve St.Nicholas (Aziz Niholas-Santa Klaus) Anadolu'da doğmuşlardır.
- Hıristiyanlığın ilk yedi kilisesi Anadolu'da bulunmaktadır; Ephesus (İzmir-Selçuk-Efes), Smyrna (İzmir), Laodikeia (Denizli-Goncalı), Sardes (Manisa-Sart), Pergamum (İzmir-Bergama), Philadelphia (Manisa-Alaşehir) ve Thyatira (Akhisar)
- Meryem Ana (Virgin Mary) ve St. John (Aziz John) İzmir Selçuk ilçesi yakınlarında ölmüşlerdir. Bu yerler Hıristiyanlığın en önemli 'Hac' merkezleri arasında yer almaktadırlar.

Aesop

Türkiye’de Kültürel Miras ve Korunması

Dr. Tulga Albustanlıoğlu

Arkeolog Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Yüksekokulu

Kültürel miras, kolayca tahrip olan, bozulan ve bir kez yok olduğunda, yerine yenisinin konması olası olmayan bir değerler bütünüdür. Kültürel ve doğal değerlerin korunması ise, çevre, kentleşme, insan hakları, hukuk, mimarlık ve planlama gibi pek çok konuyu aynı anda ilgilendiren ve çok boyutlu ele alınması gereken kapsamlı bir konudur. Kültür diğer bir tanımla mirasla bütünleşmektedir. Kültür atalardan kalan miras olan birikimin ifade edilmesidir. Bu durumda üzerinde durulması gereken nokta bir milletin, ülkenin ve ya kentin kültürünün nasıl bir anlam içerdiğidir. Kültürün diğer anlamı ise en basit tanımıyla kişinin çevresinde gördükleridir. Bu gördükleri ise alışlagelmiş olandır. Dolayısıyla kültür kavramı önceden kalanla ilişkilidir. Kültürün mirasla ilişkisi geçmişe bağlı olmasıyla ilgilidir.

Kültür mirasından söz edildiğinde akla hemen arkeolojik sit alanları, antik kentler, ören yerleri, müzeler ve diğer tüm kültürel varlıklarımız gelmektedir. Öte yandan arkeolojik ve doğal sit alanlarının ve diğer kültürel varlıkların korunmasında karşılaşılan sorunların başında; endüstrileşme, hızlı-çarpık kentleşme ve miras hareketlerinin sebep olduğu olumsuzluklar sayılabilir. Yüzlerce yıldan beri hiçbir tehlikeye maruz kalmamış

dan, tamamıyla bakir kalan bir çok antik kent yukarıda sayılan nedenlerle bugün büyük ölçüde tahrip olmuş ve bir çoğu yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Türkiye, sayısız antik uygarlıkları ve bu uygarlıklarının sentezleriyle yoğrulmuş son derece zengin bir kültür varlığına sahip olmuştur. Gün ışığına çıkarılmış olanların dışında hâlâ keşfedilmeyi bekleyen bir çok kültürel birikimleri de bünyesinde saklamaktadır. Günümüzden yaklaşık 12.000 yıl öncesinden bugüne kadar uzanan bu kültürel hazine, ne yazık ki hem ülkemizde, hem de uluslararası alanda yeterince vurgulanamamıştır.

Bir kültür ülkesi olarak kültürel zenginliğimiz yeterince değerlendirilememiştir. Böylece, Türkiye hak ettiği şekilde kendisini bir kültür ülkesi olarak ne tam

tanımlayabilmiş ne de tanıtabilmiştir. Bunun en önemli nedenlerinden biri Türkiye'nin kendi kültürel ve doğal varlık mirasına yeterince sahip çıkamamış olmasıdır. Ne yazık ki henüz kültür ve doğal varlıklarının nitelik ve niceliğini, sistematik olarak belli bir program çerçevesi içinde araştırarak, belirleyip belgeleyememiştir. Oysa kültürel kimliğimiz bu zengin hazinenin bir sonucudur. Buna karşılık sayısını ve neleri kapsadığını bile bilmediğimiz kültürel ve doğal varlık mirasımız, hemen her vesileyle ya yok olmakta ya da yok edilme tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Kültür mirasının 'değere dönüşürülmesi', ekonomik katkı kadar, ülkenin ve yöre kimliğinin zenginleştirilmesi, ülkenin dünya kültür mirasına yapmış olduğu katkının belirlenmesi, geç-

mişe ait birikimin gelecek şaklara aktarılması ve toplumsal sermaye niteliği kazanan kavramlarını içerir. Uygur çağına yada son 30 yıl içinde kültür mirası ve bunun bir sektör olarak ele alınması giderek önem kazanmış, bu konuda yalnızca yeni uygulama türleri değil, yeni kavramlar da gelişmiştir. Dünya kültür mirasının önemli bir bölümüne sahip Türkiye'nin de dünyada geleneği yeni kavramlara göre, kimlik varlıkları ile ilgili yaklaşım uygulamalarını yeniden düzenlemesi vazgeçilmez bir zorluktur. Bu bağlamda temel yaklaşım, büyük bir potansiyele sahip olduğu halde hızlı bir yavaşlama sürecine giren ve gereği gibi değerlendirilemeyen kıymetli mirasın, yukarıda tanımlanan ilkeler doğrultusunda 'değere dönüştürülmesidir.

Bir kültür varlığı ve içerdiği hiçbir koşul altında feda edilemez. Kültürel mirasın temsiliyeti bilginin, mutlaka sistematik bir şekilde toplanması, değerlendirilmesi ve bilim dünyasına kadar toplumun yararlanabileceği duruma getilmesi gerekir. Bu tür bir yaklaşım, ancak iyi bir planlama gerçekleştirilebilir; planlama doğru olması için, planlanacak temel olacak verilerin doğru yeterli olması gerekir ki, bu da önkoşulu ülkenin kültür varlarının çıkartılmasıdır. Kültür envanterinin hızla çık-

ması, bilginin düzenli olarak toplanarak yararlanılabilir bir duruma getirilmesi için, ulusal ve uluslararası düzeyde eşgüdüm sağlayacak, gerekli parasal kaynakları harekete geçirecek, gerekli ekip ve elemanların eğitim almasını sağlayacak ve bilgi bankasını oluşturacak bir merkezi oluşum ile arazide uygulamayı sürdürecektir. Bu oluşumun, kentsel arkeoloji, kentsel mimari, kırsal mimari, arkeolojik alanlar, etnografya gibi farklı, ancak eşgüdüm içinde çalışacak birimlerden oluşması gerekmektedir.

Türkiye'de arkeolojik alanlar, bazı önemli merkezler dışında bilinmemektedir. Ülkemizdeki farklı arkeolojik alanların da kazanılabilmesi ve bu sürecin hızlanması, geniş parasal kaynaklarla birlikte, arkeolojik ve sa-

natsal çalışmaların, toplumsal, kültürel ve ekonomik kalkınmadaki rolünün de anlaşılmasına bağlıdır. Bu çerçevede ülkemizdeki temel darboğaz, arkeolojik alanların yaşama kazandırılmasında, gereken mali kaynakların yetersiz olması dışında halkın arkeolojik mirasa ve sanatsal çalışmalara yönelik bilincinin beklenen düzeyde olmamasıdır. Bu sorunun aşılması ise arkeolojik çalışmaların yaygınlaştırılması ve kültür bilincinin geliştirilmesi ile mümkün olabilecektir. Korunması gerekli sit alanlarının, anıtsal yapıların ve sivil mimarlık örneklerinin belirlenmesi, tescil edilmesi, belgelenmesi, koruma altına alınması, koruma ve geliştirme plan ve projelerinin hazırlanarak uygulamaya koyulması, bilimsel kazıların yürütülmesi ve denetlenmesi, yo-

ğunlaşan bu tehdit ve tehlikeleri durdurmak ve sahip olduğumuz kültür, uygarlık ve tarih birikimini daha etkin, daha verimli, daha güçlü bir şekilde ayağa kaldırarak, çağdaş dünyaya eş, uygarlığa katkısının önünü açacak, kültürel değerlerimizi küre-

sel alana taşıyacak bir yeniden yapılanma için toplumun tüm organları, merkezi hükümet, yerel yönetimler, akademik kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları iş birliği yapmak zorundadır.

Kültür varlıklarının içerdiği birikimin toplumun bilgisine aktarılmasında, en etkin olması gereken kurum müzelerdir. Çok zengin koleksiyonlara sahip olan, buna karşılık çok güç şartlarda ve kısıtlı olanaklarla varlıklarını sürdürme çabasında bulunan müzelerimizin, çağımızda gelişen yeni anlayışlar doğrultusunda, kültür sektörüne çok yönlü olarak katkıda bulunacak şekilde yeni bir yapılanma içine girmesi gereklidir. Müzelerin sergileme dışında, çekim noktası olma, bilgilendirme ve tanıtma işlevlerini de yüklenmesi gereklidir. Müzelerin kültür sektörü oluşturmada önemli bir yeri olmalıdır. Günümüz şartlarında müzelerin, yalnızca eski eserlerin korunup sergilendiği mekânlar olmakla yetinmeyip toplumu eğiterek bilgilendirme, kimlik bilinci oluşturma, düzeyli bir çekim noktası olmayı geliştirerek kültür sektörüne katkıda bulunma görevlerini de üstlenmesi zorunlu hale gelmiştir.

